

Wat is ongedierte?

Summary

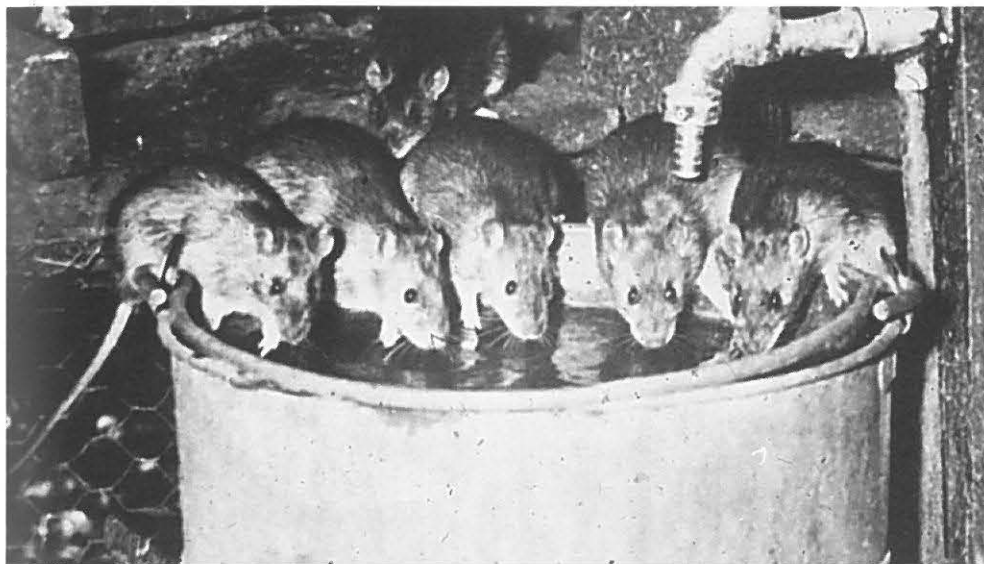
In The Netherlands no legal definition exists which animal species may be considered pests. A review of legal regulations how to use pesticides gives a rough indication.

On - dieren bestaan niet

In de jaren tachtig groeide het besef omtrent de gevaren van het ongelimiteerd gebruik van bestrijdingsmiddelen. De natuurbeweging wist de ogen te openen voor natuurlijk evenwicht en de waarde van natuurlijk groen. De term "on"-kruid werd taboe, men sprak over wilde planten. Ook de afdeling Bestrijding van Ongedierte werd op haar naam aangesproken. De toenmalig plv. hoofdinspecteur milieuhygiëne mr. H.J.A. Schaap stelde terecht, dat de term "on"-gedierte een beladen woord is.

Plaagdieren en dierplagen

De Afdeling vond het woord plaagdier om daarmee een enkel exemplaar aan te duiden. Voor de problematiek met ongedierte in gebouwen werd

ongedierte of plaagdieren, ratten in huis of bedrijf moeten worden bestreden

het woord dierplaag geïntroduceerd. De omgedoopte afdeling vervolgde haar activiteiten onder de nieuwe naam afd. Bestrijding van Dierplagen. Het blad "Rat en Muis" kreeg de naam "Dierplagen en Milieu". Het ongedierte bleef hetzelfde: hinderlijk, schadelijk, een risico voor de volksgezondheid; kortom ongewenste diersoorten in huis en bedrijf. De mens bleef in gebouwen de enige natuurlijke vijand en ongediertebestrijders bleven nodig.

Anti-gif slogan

De afdeling Bestrijding van Dierplagen heeft vanaf het midden van de jaren zeventig onder leiding van ir. B.T. Bosman als stelregel gehanteerd dat niet alle "beestjes" meteen met gif moeten

worden bespoten. Als het gebruik van bestrijdingsmiddelen echt noodzakelijk is voor het oplossen van het probleem dan gelden de volgende stelregels:

- uitsluitend gebruik van deugdelijke middelen
- gebruik van het minst giftige middel
- slechts middelen gebruiken met één werkzame stof
- geen bestrijdingsmiddel gebruiken als het niet nodig is.

Door op een dergelijke manier van elke diersoort vast te stellen wat er nodig is om het probleem onder de knie te krijgen en alternatieve methoden als wering en fysieke bestrijding te adviseren werd het gebruik van bestrijdingsmiddelen teruggedrongen.

Opleiding

Als basis voor de lessen van de Stichting Vakopleiding Ongediertebestrijding werden de in gebouwen voorkomende hinderlijke en schadelijke organismen ingedeeld in de volgende groepen:

- vogels
- knaagdieren
- insecten en mijten
- hinderlijk
- bijtend, stekend, huidirriterend
- voorraadaantasters
- materiaalbeschadigers
- overig
- schimmels

Ontwerp-wet Dierplagen

In het voorstel voor een Wet Dierplagen was de volgende definitie opgenomen voor een nadere bepaling van het begrip dierplaag:

1. de aanwezigheid van
 - bruine ratten
 - zwarte ratten
 - kakkerlakken
 - tropische mieren
 - hondeteken
2. de aanwezigheid in en om een gebouw van schadelijk of hinderlijk gedierte, anders dan onder 1 bedoeld, in zodanige aantallen of onder zodanige omstandigheden dat dit gevaar oplevert voor de veiligheid of nadeel voor de gezondheid van de mens en zijn huisdieren, schade aan zijn goederen tot gevolg heeft dan wel hinder veroorzaakt.

Een voorwaarde om bepaalde diersoorten ongedierte te noemen is over het algemeen het feit, dat de diertjes door hun leefwijze plaatsen bewonen die de mens voor zichzelf heeft gereserveerd. Daarbij wil hij de risico's en/of het ongemak van het verblijf van die diersoort niet accepteren. Een enkel dier dat van buiten naar binnen kruipt of vliegt is geen echt probleem; een tropische insectensoort die permanent in de keuken verblijft wel.

(On)gewenst

De verantwoordelijkheid voor toezicht op wetgeving omtrent in Nederland levende diersoorten is

door het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij gedeeltelijk gedelegeerd aan de provincies.

De wijze waarop we ermee omgaan hangt af van het belang voor de mens. Er zijn gewenste soorten die beschermd en die niet beschermd zijn en er zijn schadelijke en ongewenste soorten.

Belang

Diersoorten kunnen economisch schadelijk, schadelijk voor de volksgezondheid of hinderlijk zijn:

- voor landbouwgewassen (coloradokevers, e.d.)
- levensmiddelenvoorraden en diervoeders (graanklanders, e.d.)
- weg- en waterbouw (muskusratten)
- in bedrijfs- en verblijfsgebouwen (kakkerlakken, e.d.).

Sommige gewenste, niet beschermde diersoorten kunnen onder bepaalde omstandigheden schadelijk of hinderlijk en dus ongewenst zijn:

- levensmiddelenproductiebedrijven (mussen, e.d.)
- vliegvelen (meeuwen e.d.)
- op gebouwen (duiven, e.d.).

Ongedierte

Ondanks de pogingen de trend te volgen is de naam plaagdier, noch het begrip dierplaag echt geaccepteerd getuige het naamsgebruik in de branche. We kennen nog steeds:

- Nederlandse Vereniging van Ongediertebestrijdingsbedrijven
- gemeentelijke ongediertebestrijder
- Stichting Vakopleiding Ongediertebestrijding

Op radio en TV, in dag- en vakbladpers en ook in de volksmond wordt nog altijd het begrip ongedierte gehanteerd.

Wettelijk omschreven ongedierte

In de wetgeving kunnen we de volgende soorten ongedierte aantreffen:

In het **Bouwbesluit** zijn voorschriften opgenomen ter wering van ratten en muizen

Ter uitwerking van artikel 8 van de Woningwet zijn door gemeenteraden **bouwverordeningen** vastgesteld. Deze bevatten voorschriften met betrekking tot het bestrijden van schadelijk of hinderlijk gedierte.

In de wettelijke gebruiksvoorschriften van de hierna vermelde cursief vermelde stoffen zijn daarachter de te bestrijden diersoorten en organismen vermeld.

alkyldimethylbenzylammoniumchloride

houtaantastende schimmels, groene aanslag en andere micro-organismen

arseenpentoxide, chroomtrioxide en koper(I)oxide
houtaantastende organismen

azaconazole
houtaantastende- en houtverkleurende schimmels

boorzuur
houtaantastende schimmels en schimmels op muren

bromadiolon
zwarte en bruine ratten en huismuizen

chloorpyrifos
kruipende insecten in ruimten, zoals kakkerlakken, bedwantsen, huiskrekels, vlooien, e.d.

cyfluthrin, evenals deltamethrin
houtworm, huisboktor en andere houtaantastende insecten

deltamethrin
kruipende insecten, zoals vlooien en hun larven, larven van tapijtkevers, mieren, bedwantsen, kakkerlakken, huiskrekels, e.a. en rustende vliegen

difenacum
zwarte en bruine ratten en huismuizen; ook dieren die minder gevoelig zijn geworden voor andere middelen, waaronder warfarin

dimethoaat en fenitrothion
in ruimten voorkomende insecten, zoals vliegen, muggen, luizen, mijten, vlooien, kevers waaronder de piepschuimkever en andere voorkomende insecten in diervblijven en lege ruimten

permethrin
kruipende insecten waaronder kakkerlakken, bedwantsen, huiskrekels, vlooien, en tapijtkeverlarven, wespen (pleksgewijze behandeling) en mieren

permethrin en S-methopreen
vlooien en teken

tributyltinfosfaat
houtaantastende insecten en schimmels.

In de wettelijke gebruiksvoorschriften en in de gebruiksaanwijzing staan bepalingen, die de toepassing en de gebruiksmogelijkheden van het betreffende middel zeer nauw omschrijven. Voor het gebruik ervan moeten de aanwijzingen op het etiket nauwkeurig worden opgevolgd.

Deze opsomming is subjectief en is geschreven vanuit de gedachte om het onnodig gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen te vermijden. Ongedierte vermeld op etiketten van middelen ter bestrijding van vliegende insecten is bij deze opsomming niet genoemd. In de praktijk zijn fysische bestrijdingsmethoden of het gebruik van een vliegenmepper afdoende. Men dient echter voor alles te beginnen met wering of sanering van de bron.

A. Balkstra.